

Cijepljenje protiv korone: Medicinski službenik odgovara na najčešće postavljena pitanja

S temom zaštitnog cijepljenja protiv koronavirusa često su povezana pitanja, a katkad i neizvjesnost. U okviru programa Gesundheitsregion^{plus} u tomu su kontekstu prikupljena neka od najčešćih pitanja i postavljena gđi dr. med. Heidi Brandl. Ona je liječnica i radi u Zavodu za javno zdravstvo u Passauu.

Zašto zaraza koronavirusom može biti opasna?

U slučaju zaraze virus prodire u stanicu i aktivira obrambene procese imunološkog sustava. Kod dijela zaraženih osoba dolazi do pretjerane reakcije imunološkog sustava, te do teškog tijeka bolesti s oštećenjem organa. Također, virusi mogu napasti važne organe, a nedavno se čak pokazalo da mogu dovesti i do razaranja moždanih žila.

Zašto ne moram strahovati od cjepiva protiv koronavirusa i mogućih kasnijih posljedica?

Do 21. studenog u Njemačkoj je 58,6 milijuna ljudi primilo najmanje jednu dozu cjepiva. Do 10.11.2021. ukupno je 44 milijuna ljudi primilo mRNA cjepivo proizvođača Biontech.

Diljem svijeta cijepljeno je više od **milijardu ljudi** mRNA cjepivom proizvođača Biontech/Pfizer ili Moderna. Pri tome je dokazano da su ova cjepiva iznimno sigurna. (...) Do sada su kao rijetke nuspojave identificirane upale srčanog mišića kod mladića, no koje su obično spontano zacijelile.

Postoje li naznake za to da ova mRNA cjepiva štete mojem tijelu i mijenjaju moj genetski sastav?

Ne dolazi do oštećenja genetskog sastava mRNA cjepivima. Naime, mRNA dospijeva u mišićne stanice u obliku nacrta, a ondje se zatim izgrađuju šiljaste bjelančevine koronavirusa i predstavljaju imunološkom sustavu. Pri tome se aktiviraju kako antitijela, tako i sustav stanične obrane. Također, mRNA pri tome ne prodire u staničnu jezgru, te se u cijelosti razgrađuje unutar nekoliko sati.

Ima li smisla čekati na inaktivirana cjepiva?

Čekanje na inaktivirana proteinska cjepiva, odnosno ona koja sadrže umrtnjene viruse, traje predugo. Trenutačno je opasnost od zaraze tijekom narednih nekoliko tjedana iznimno visoka. Stoga bi se prilika za primanjem cjepiva morala što prije iskoristiti.

Trenutačno se može primijetiti velik broj zaraza među cijepljenim osobama. Zar cjepivo loše djeluje?

Broj novozaraženih u vezi sa statusom cijepljenja samo potvrđuje iznimnu učinkovitost cjepiva protiv bolesti COVID-19. Cjepivo u slučaju nastupanja bolesti sprječava teške simptome. Također, cijepljene osobe u slučaju bolesti ne završavaju toliko često na bolničkom liječenju. Iako se učinkovitost cjepiva s vremenom smanjuje, ono i dalje pruža dobru zaštitu od teških oblika bolesti.

Među necijepljenim osoba znatno je više slučajeva onih koji obole i koji se moraju liječiti u bolnici. Opasnost od zaraze oblikom bolesti COVID-19 s dugoročnim posljedicama znatno je veća za necijepljene nego za cijepljene osobe.

Koja je dobna skupina najugroženija?

Većina bolničkih prijema u Njemačkoj odnosi se na dobnu skupinu osoba starijih od 60 godina. Budući da je 13 % osoba iz te skupine necijepljeno, opasnost je za njih posebno velika.

Kako bi se spriječio odnosno ublažio daljnji val bolesti, potrebno je cijepiti 85 % osoba u dobi između 12 i 59 godina, te 90 % osoba starijih od 60 godina. Daleko smo od postizanja toga cilja.

Zašto se mlade žene posebno boje cjepiva?

Na društvenim se mrežama cjepivo protiv koronavirusa smatra odgovornim za moguću neplodnost. Međutim, za takvo nešto u znanosti nema nikakvih uporišta.

Nisu zabilježeni ni spontani pobačaji niti komplikacije tijekom trudnoće koji bi mogli biti povezani s cijepljenjem.

Naprotiv, necijepljene trudnice imaju povećan rizik od teškog oblika zaraze koronavirusom. Cjepivo to u većini slučajeva može spriječiti.

Također, česte su rasprave o utjecaju na menstrualni ciklus. I, zaista, može doći do kašnjenja mjesečnice. Međutim, to je pojava koja može nastupiti kod svih cjepiva. No već se nakon kratkog vremena menstrualni ciklus ponovno stabilizira. Broj trudnoća u državama s posebno visokom stopom procijepljenosti, primjerice u Portugalu, nije se promijenio.

Postoje li razlozi koji jednoznačno govore protiv cijepljenja?

Postoje samo iznimno rijetki razlozi. To može, na primjer, biti teška netolerancija ili alergija na određene sastavne dijelove cjepiva. Ako ste u nedoumici ili strahujete zbog toga, preporučujem

da se obratite liječniku specijalistu ili klinici. Nedoumice će se tako u većini slučajeva moći otkloniti. Opasnost od teškog oblika zaraze koronavirusom znatno je veća.

Komu se preporučuje primanje treće doze cjepiva?

Svim osobama starijima od 18 godina koje su posljednju dozu cjepiva primile prije više od 5 mjeseci.

Je li prethodno potrebno provjeriti razinu antitijela?

To nije potrebno. Značaj razine antitijela o prikladnom trenutku za primanje treće, odnosno takozvane „booster“ doze cjepiva, trenutačno nije jednoznačan.

Zašto je potrebno primiti „booster“ dozu cjepiva?

Primanjem treće doze cjepiva sprječava se daljnje širenje virusa. U usporedbi s onima koji su prije 5 mjeseci primili drugu dozu cjepiva, kod osoba koje su primile treću dozu cjepiva pokazala se znatno veća djelotvornost cjepiva od 92 % protiv teškog tijeka bolesti i 81 % od smrti. Znanstvenici tek nakon treće doze cjepiva govore o potpunoj zaštiti cijepljenjem. I njemački podatci Instituta Robert Koch pokazuju zaštitu od zaraza sa simptomima i teškim oblikom bolesti. Cijepljenje „booster“ dozom djelotvorno je već nakon 5 do 7 dana.

Skrivaju li se od javnosti nuspojave cjepiva?

Ne, naprotiv! Svaka nuspojava, koja se pojavi, bilježi se, a svaki slučaj bolesti provjerava se na moguću povezanost s cjepivom putem neovisnog kontrolnog odbora i pomno ispituje. Institut Paul Ehrlich u tu svrhu neprestano ažurira sva [sigurnosna izvješća](#) o cjepivima protiv bolesti COVID-19.

Neki su upravo primili prvu dozu cjepiva te su nakon toga oboljeli. Utječe li ovo cjepivo na imunološki sustav?

Ne, nakon primanja cjepiva protiv koronavirusa već se nakon kratkog vremena može dokazati aktivacija imunoloških stanica. Međutim, u slučaju prevladavajuće delta varijante, zaštitno djelovanje nastupa tek potpuno dovršenim ciklusom cijepljenja. Ako je u neposrednoj okolini aktivan velik broj slučajeva zaraze koronavirusom, opasnost od zaraze koronavirusom vrlo je velika. Stoga bi se prije nastupanja zaštitnog djelovanja cjepiva morala poštivati takozvana „AHA“ pravila, odnosno paziti na higijenu, razmak i nošenje maske, a kontakti svesti na najnižu razinu.

Svako je cijepljenje važno, a samo ćemo cjeplivom moći pobijediti pandemiju. Zakažite termin kod obiteljskog liječnika ili u centru za cijepljenje.

Je li treća doza cjepiva proizvođača Moderna lošija od one proizvođača Biontech?

Ne, oba cjepiva imaju jednak učinak, te ih osoba može primiti uzastopno. Za treću dozu cjepiva proizvođača Moderna upotrebljava se pola doze. Cjeplivom proizvođača Moderna ne cijepi se osobe mlađe od 30 godina. U okviru cijepljenjem punom dozom kod mladih osoba češće dolazi do upala srčanog mišića.

Zašto se toliko liječnika protivi cijepljenju?

To nipošto nije točno. Samo se vrlo mali dio liječnika protivi cijepljenju. Velika većina liječnika zagovara cijepljenje mRNA cjepivima. Pogledamo li stanje na trenutačno potpuno zauzetim jedinicama za intenzivnu njegu, vrlo se jasno očituje sljedeće: od 598 slučajeva zaraze bolešću COVID-19 u izvještajnom tjednu 44. – 47. na jedinici za intenzivnu njegu, 504 pacijenta nisu bila cijepljena.

U svim dobnim skupinama moguće je utvrditi izraženu učinkovitost cjepiva protiv bolesti COVID-19. To se jasno očituje u pogledu prevencije bolesti COVID-19 ili potrebe za bolničkim liječenjem.

Potrebno je primijeniti oprez u pogledu istraživanja koja cjepivo smatraju opasnijim od koristi za sprječavanje ozbiljnih oblika bolesti. Upravo se na društvenim mrežama šire strahovi koje kvalitetni znanstvenici diljem svijeta jednostavno ne mogu razumjeti.

Pomaže li cjepivo i protiv varijante omikron?

Nažalost, trenutačno ne postoje uistinu jednoznačni podatci. Prve naznake iz Južnoafričke Republike pokazuju da se velik dio onih koji su „ozdravili” ponovno zarazio tom varijantom koronavirusa. Međutim, i kod nas se necijepljene osobe primaju na bolničko liječenje.

I kod varijante omikron može se očekivati da će cjepivo zaštititi od teških oblika bolesti. Posebno je važna treća doza cjepiva.

U razgovoru: gđa dr. med. Heidi Brandl – liječnica u Zavodu za javno zdravstvo, specijalistica za javno zdravstvo (Public Health, MPH) te voditeljica stručnog odjela za prevenciju i promicanje zdravlja